

Gld.verkeer

N837 Arnhem-Heteren

Nieuwsbrief voor de inwoners van de provincie Gelderland

Meer informatie

Kijk voor meer informatie over deze weg op www.gelderland.nl/n837
Of neem contact op met de provincie Gelderland:
Petra van Burk
projectassistent Uitvoering Werken
Telefoon: (026) 359 8598
E-mail: post@gelderland.nl

Nieuwe verbinding tussen A50 en Arnhem 24 april ingehuldigd Feestelijke opening van de N837

De langverwachte verbindingsweg tussen Arnhem en de A50 is klaar: de N837. Zaterdag 24 april wordt de weg feestelijk geopend. Rondom de opening is er van alles te beleven, voor jong en oud. In deze nieuwsbrief vindt u naast het programma van de opening ook het verhaal van de weg en het gebied: wat heeft de bodem tijdens de voorbereidingen prijsgegeven?

Na anderhalf jaar bouwen ligt hij er: de nieuwe N837 tussen Arnhem en de A50 bij Heteren. Dankzij de nieuwe verbinding hoeft verkeer niet meer om te rijden om op de snelweg te komen. Voor de wegen rond

Elst en Driel betekent de N837 een verlichting van de zware verkeersdruk die al geruime tijd voor problemen zorgt. De nieuwe weg zorgt ervoor dat de verkeersdruk in het omliggende gebied afneemt, wat de natuur ten goede komt. Bewoners hebben minder last van sluipverkeer en de verkeersveiligheid gaat erop vooruit.

Spannende ontdekkingen

De feestelijke opening van de N837 staat in het teken van de spannende ontdekkingen die in het gebied rond de weg zijn gedaan. Het complete programma vindt u op de volgende pagina in deze nieuwsbrief.

provincie
Gelderland

Over deze nieuwsbrief

In deze nieuwsbrief leest u de laatste informatie over de N837 tussen Arnhem en Heteren. Met deze en andere ingrepen wil de provincie Gelderland de bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid verbeteren. Kijk voor meer informatie over het wegenbeleid van de provincie op www.gelderland.nl/wegen.

Programma zaterdag 24 april

De opening van de N837 staat in het teken van de ontdekkingen die tijdens de voorbereiding van de werkzaamheden zijn gedaan: overblijfselen uit de Romeinse tijd en explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. Ook is er veel aandacht voor de natuur in het gebied.

Echte Romeinen

Wat is er tijdens de opening allemaal te doen? Bezoekers kunnen archeologische vondsten bekijken met een archeoloog uit het opgravingssteam, op de foto als levensechte Romein of Romeins eten in een kraampje op de weg.

Explosievenexpert

Een explosievenexpert geeft uitleg bij de munitie die voorafgaand aan de werkzaamheden is gevonden. En kinderen kunnen met een

metaaldetector zelf op zoek naar (gegarandeerd ongevaarlijke) vondsten.

Natuur en midgetgolf

Een eindje fietsen van de rotonde Verlengde Rijnstraat – N837 kan iedereen samen met natuurkenners vogels spotten en visjes vangen. Heeft u geen fiets, dan kunt u er eentje lenen. Ook kunt u een balletje slaan op het midgetgolfparcours.

Onthulling Cora Baltussenallee

Tijdens het officiële gedeelte van de opening onthult de Poolse ambassadeur Janusz Stańczyk de naam van het Overbetuwe deel van de N837: de Cora Baltussenallee. Over de verzetsstrijdster Cora Baltussen leest u meer op de pagina hiernaast.

Openingsfeest N837

Waar, wanneer?

Zaterdag 24 april 2010

Driel, rotonde Verlengde Rijnstraat – N837

Programma in het kort:

13.00 - 14.45	spelletjes en ontdekkingen: archeologie, natuur, geschiedenis.
15.00 - 16.00	officiële opening N837 door gedeputeerde Marijke van Haaren en wethouders Frits Witjes (Overbetuwe) en Cees Jansen (Arnhem). Onthulling Cora Baltussenallee.
±16.30	weg open voor gebruik.

Routebeschrijving

Bommen zoeken: hoe werkt het?

Explosievenexperts speuren een gebied letterlijk meter voor meter af. Ze maken gebruik van zogeheten magnetometers die rond hun middel zijn bevestigd. Daarmee lopen ze over het te onderzoeken terrein. De magnetometer meet storingen in het magnetische veld van de aarde, wat duidt op de aanwezigheid van metaal in de bodem. Dat kan munitie zijn, maar evengoed een afgebroken ploegschaar. Alle vondsten worden vervolgens met de hand heel voorzichtig opgegraven. De gevonden munitie wordt - als de toestand van het explosief dat toelaat - uiteindelijk overgedragen aan de EOD, de Explosieven Opruimings Dienst van het ministerie van Defensie. Die brengt de bommen en granaten vervolgens op een veilige plek tot ontploffing.

Explosieve vondsten rond de nieuwe weg

Het gebied waar de gloednieuwe N837 ligt, is letterlijk een historisch mijnenveld. Explosievenexperts hebben er in 2008 tientallen granaten, raketten en andere munitie uit de bodem gehaald.

De oogst mag er zijn: acht raketten en geleide projectielen, 38 granaten van houwitsers en mortieren, negen hand- en geweergranaten. En daarnaast nog een berg munitie van klein kaliber. Het zijn explosieven uit de Tweede Wereldoorlog die het gespecialiseerde bedrijf REASeuro in opdracht van de provincie Gelderland heeft opgespoord. Dit om ervoor te zorgen dat de aanleg van de N837 veilig kon verlopen.

Verschoten munitie

Met name langs de Grote Molenstraat was het raak. Daar stuitten de explosievenexperts op een voormalige Duitse verdedigingslinie met verschillende vergane geschutopstellingen, schuttersputten en loopgraven. “We hebben redelijk veel aangetroffen”, zegt explosievenskundige Jos Walraven. “Alleen maar vondsten die typisch zijn voor een gebied waar gevechtshandelingen hebben plaatsgevonden. Veel restanten van verschoten munitie en af en toe een blindganger: munitie die niet is ontploft.”

Cora en de Poolse parachutisten

Dat de grond bezaaid was met kogels en granaten, mag geen verrassing

heten. In het gebied woedde de slag om Arnhem (september 1944). Bij Driel landden duizenden Poolse parachutisten onder leiding van de beroemde generaal Stanislaw Sosabowski. Het verhaal van de Poolse parachutisten is onlosmakelijk verbonden met de daden van de Nederlandse vrouw Cora Baltussen. Kort na de landing ontmoette zij als eerste Nederlander generaal Sosabowski. Baltussen verstreekte de generaal inlichtingen over de Duitse posities en verzorgde Poolse gewonden. Als eerbetoon is in januari 2010 het Overbetuwe deel van de N837 naar haar vernoemd. De slag liep voor de geallieerden uit op een mislukking, de Betuwe bleef tot aan de bevrijding frontgebied.

Oktober 2008: gedeputeerde Marijke van Haaren geeft het startsein voor de uitvoering.

September 2008: de N837 kruist de Eldense Zeeg; met behulp van een hijskraan wordt de brug geplaatst.

September-oktober 2008: graafmachines leggen zand neer, zodat de bodem alvast wat steviger wordt.

Werk in uitvoering

Foto's: ADCArcheoProjecten

Verborgen rijkdom

Archeologen troffen in het gebied van de N837 een schat aan Bataafse overblijfselen aan. Een ritueel begraven paardenschedel bijvoorbeeld: paarden symboliseerden bij de Bataven rijkdom en bezit. Ook vonden de archeologen een roestige speerpunt uit de eerste eeuw na Christus, waarschijnlijk eigendom van een inwoner van het Bataafse dorp dat de archeologen blootlegden.

Archeologen snuffelen in Bataafse schatkamer

Direct onder de nieuwe N837 liggen overblijfselen van beroemde bewoners van de Betuwe: de Romeinen en hun Germaanse bondgenoten de Bataven.

Aan elk wegebouwproject gaat uitgebreid archeologisch onderzoek vooraf. Dat is bij wet verplicht. Je weet immers maar nooit of er onder de grond waardevolle archeologische resten liggen. In het gebied van de N837 troffen archeologen van ADC ArcheoProjecten vorig jaar een ware schatkamer met Romeinse en Bataafse resten aan: een Bataafs-Romeins dorp, munten, een speerpunt, potten. En in de buurt een boerderij uit nog vroeger

tijden, toen ook Rome nog een klein dorpje was: de vroege ijzertijd (800-500 voor Christus). Alle vondsten zijn vóór de aanleg van de weg nauwkeurig in kaart gebracht.

De Bataven. Wie?

Bataven waren barbaren zoals we ze graag zien. De beroemde Romeinse geschiedschrijver Tacitus schreef dat zij grote woestelingen waren met blauwe ogen en dierenvellen om hun schouders. Vechten konden ze als geen andere, al deden ze dat doorgaans niet tegen, maar vóór de Romeinen. Bataven dienden als elitesoldaten in de lijfwacht van de Romeinse keizers en vochten mee in Romeinse veldtochten op de Balkan, in

Brittannië (het huidige Engeland) en Gallië (het huidige Frankrijk). Eén keer kwamen de Bataven tegen de Romeinen in opstand, in 69 na Christus. Ze vernietigden verschillende Romeinse forten en namen zelfs Keulen in. Een jaar later maakten Romeinse legioenen een einde aan de Bataafse Opstand.

Paarden en handel

De Bataven woonden in kleine dorpjes op het platteland. Zij hielden vee, verbouwden zelf hun eten en fokten paarden. In de loop van de Romeinse tijd kwam een uitgebreide handel op gang, waarbij de stad Noviomagus (Nijmegen) een belangrijk centrum was.

December 2008: het tracé wordt tot op de centimeter precies gemeten.

September 2009: dankzij de ecoduiker kunnen vissen en landdieren (via het richeltje) onder de weg door.

November 2009: de rotonde bij de Verlengde Rijnstraat wordt als laatste aangelegd.

Foto: Paul van Hoof (Natuurbalans)

Foto: René Krekels (Natuurbalans)

Kwetsbare natuur

De provincie heeft verschillende stappen genomen om de natuur rond de N837 te beschermen, zoals het afvissen van sloten. De vissen en amfibieën zijn elders teruggezet. In de slootjes huist onder meer de bittervoorn, een beschermde vis van 5 à 6 centimeter groot. Ook de steenuil komt voor het gebied van de N837. Van oktober tot februari kun je ze horen roepen.

Agrarische natuur die bescherming verdient

De N837 loopt door een prachtig weidegebied. De beschermde steenuil schuilt er in fruitboomgaarden en boerderijen, de bittervoorn bevolkt de slootjes. Om de schade aan flora en fauna zo klein mogelijk te houden, heeft de provincie een aantal beschermende maatregelen genomen.

“Het is typisch agrarische natuur daar, weides doorsneden met sloten”, zegt René Krekels, directeur van het bureau Natuurbalans-Limes Divergens. Het adviesbureau deed onderzoek in het gebied van de werkzaamheden en stelde de provincie de beschermende maatregelen voor.

Stenuilen

Kenmerkende bewoner van het gebied is de steenuil, een beschermde vogelsoort en kwetsbaar voor het verkeer. “Stenuilen worden vaak verkeersslachtoffer”, zegt Krekels. “De dieren vliegen laag over de grond op zoek naar muizen en worden dan geschept door aanstormende auto’s. Met een aantal maatregelen hebben we geprobeerd dat te voorkomen.”

Eén oplossing zijn heggen langs het nieuwe tracé, legt Krekels uit. Die dwingen de steenuilen over de weg en het verkeer heen te vliegen. Verder plaatst de provincie geen paaltjes met reflectoren langs de weg, maar verwerkt kleine reflectoren in het asfalt. Op de paaltjes kunnen de uilen immers gaan zitten om naar muizen te loeren. Ook heeft de provincie nieuwe broedkasten geplaatst en boomgaarden aangelegd om nieuw leefgebied te maken voor de steenuilen.

Kikkers en vissen

De aanleg van de N837 maakte het nodig delen van sommige sloten te dempen. Om het waterleven te beschermen, heeft de provincie die sloten eerst leeggevoerd en de vissen en amfibieën in ander water teruggezet. Bijvoorbeeld de beschermde bittervoorn en de kleine modderkruiper, twee vissoorten in het gebied. In het gebied zijn ook nieuwe sloten aangelegd met natuurvriendelijke – want verbrede – oevers. Die geven meer ruimte aan oeverplanten, vissen en kikkers.

Ecoduikers

Op een aantal plaatsen doorsnijdt de N837 belangrijke waterverbindingen. Die zijn intact gehouden door zogeheten ecoduikers: duikers waar water en dier ongehinderd doorheen kunnen.

Marijke van Haaren, gedeputeerde provincie Gelderland

"De N837 is goed nieuws voor bewoners van de regio. Je ziet vaak dat de aanleg van een weg lang duurt. We hebben in 2007 daarom nadrukkelijk een aantal projecten op een rijtje gezet waar we flink vaart achter wilden zetten. De N837 Arnhem-Heteren is het eerste wegenproject uit dat rijtje dat nu is afgerond. Daar zijn we best trots op. Maar de opening van de weg is in de eerste plaats natuurlijk goed nieuws voor de inwoners van Arnhem en Overbetuwe."

Frits Witjes, wethouder gemeente Overbetuwe

"Veertig jaar geleden werd voor het eerst gesproken over de N837, we zijn blij dat hij er nu ligt. Nu de N837 klaar is, kunnen we door met ons streven het groene hart van Overbetuwe autoluw te maken. Het is een prachtig fietsgebied, maar we hadden altijd veel last van sluijperverkeer van en naar Arnhem en de A50. We willen nu doorpakken en een aantal wegen in het groene hart afsluiten voor autoverkeer. Ook gaat de maximumsnelheid op veel wegen rond de N837 omlaag, van tachtig naar zestig kilometer per uur."

Cees Jansen, wethouder gemeente Arnhem

"Heel fijn dat er nu een goede ontsluiting is voor de bewoners van de Arnhemse wijk Schuytgraaf. De N837 geeft Schuytgraaf niet alleen een nieuwe impuls, maar verschaft Arnhem bovendien de lang gewenste extra aansluiting op het landelijke hoofdwegennet. De N837 verbetert de bereikbaarheid richting Apeldoorn, Utrecht en Den Bosch. Mensen die ergens een huis willen kopen, nemen dit soort zaken mee in hun overweging. De afronding van de N837 betekent dat Schuytgraaf nu ook ontsloten wordt via de westzijde."

Camiel Eurlings, minister van VenW (demissionair)

"Het ministerie van Verkeer en Waterstaat is hard bezig de bereikbaarheid in de regio Arnhem-Nijmegen te vergroten. Kijk bijvoorbeeld naar de A50, waar nu vaak files staan. Tussen Valburg en Grijsoord en tussen Ewijk en Valburg verbreden we daarom de weg. Dankzij de N837 kunnen Arnhemmers straks optimaal profiteren van de grotere capaciteit van de A50. De rijksweg en de N837 verbinden de economisch belangrijke regio zo nog beter met de rest van Nederland."

In dit project werkt de provincie Gelderland samen met de gemeenten Overbetuwe en Arnhem.

Gld.verkeer is een uitgave van de provincie Gelderland. Deze nieuwsbrief verschijnt incidenteel en informeert u over het beleidsterrein Verkeer & Vervoer van de provincie. Aan deze nieuwsbrief kunnen geen rechten worden ontleend.

Provincie Gelderland

Postbus 9090
Markt 11, 6800 GX Arnhem

Provincie Gelderland, dichterbij dan je denkt